

## *Wéber Katalin*

# **Elvárt és használt szintaktikai szerkezetek megoszlása B1, B2 és C1 szintű magyar mint idegen nyelvi fogalmazásfeladatokban<sup>1</sup>**

### **1. Bevezetés: ECL**

A magyar mint idegen nyelv tekintetében megszerzett nyelvtudás objektív, illetve (ami különösen ajánlatos) a nyelvet oktató intézménytől független mérésének korszerű eszköze az ECL magyar mint idegen nyelvi vizsgája. A Közös Európai Referenciakeretben meghatározott szintekből A2, B1, B2 és C1 szinten évente két alkalommal, júniusban és decemberben tehető le a vizsga az ECL nyelvvizsgaközpontjaiban. A kommunikatív vizsga elveinek megfelelően a magyar mint idegen nyelvi ECL-vizsga szövegalapú, s mint ilyen az idegen nyelvi tudás szegmenseit, mint például a grammatikai tudást használat közben teszteli. Vagyis az ECL-nyelvvizsgán<sup>2</sup> nincsen explicit grammatikai teszt, mindazonáltal a nyelvtan formai eszköztárának és a hozzárendelt funkcióknak az aktív ismerete, azaz észlelése és megértése (a receptív készségek esetében), valamint használata, azaz produkciója (a produktív készségek esetében) elengedhetetlen a vizsga sikeres letételéhez.

A mai tanítási gyakorlatban és az azt párhuzamosan reflektáló szakirodalomban állandóan visszatérő szempont a nyelvtani jelenségek tanításának és graduálásának mikéntje. Adatvezérelt, ECL írásbeli fogalmazásfeladatok korpuszán futtatott kutatással e hatalmas kérdéskörhöz szeretnék hozzájárulni néhány szintaktikai szerkezet kiragadásával.

Az ECL-vizsgák mérési gyakorlatában ugyanis nem kevés a magyar mint idegen nyelvvel kapcsolatos, az előbbieket tekintetében releváns, kutatásokkal feltárható összefüggés halmozódott fel. Mindenekelőtt az évek folyamán lassan megképződő vizsgázói korpusz révén, amely a vizsgaanyagok összességében ölt formát.<sup>3</sup> A nyelvtani jelenségek tanításának, módszertanának kialakításában tehát előremutató segítséget jelenthet ennek a több vetületű tudástárnak a vizsgálata, amely a tesz-

---

<sup>1</sup> A cikk a 2013-as debreceni NeMaMat konferencián július 23-án elhangzott előadás szerkesztett változata

<sup>2</sup> [www.ecl.hu](http://www.ecl.hu)

<sup>3</sup> Köszönettel tartozom az ECL Országos Nyelvvizsga Központnak, hogy a vizsgaanyagokba való kutatási célú betekintést engedélyezte.

telői apparátus és természetesen maguk a nyelvvizsgára bejelentkező nyelvtanulók révén áll össze. A tudástárból nem hagyható ki az ECL standardokat kialakító és így a vizsgaanyagot elicitáló szakértői háttér sem, csak úgy, mint az a napi tesztelői gyakorlat, amely az így összeállt anyagot újrvizsgálja. Nem kétséges, hogy ezek a speciális, mindeddig publikussá nem vált korpuszalapú kutatások a szakma résztvevőinek is újdonságot és segítséget jelenthetnek, mert általuk nem annyira a tanárok *saját* tanórájuk, *saját* vagy *tankönyvi* gyakorló feladataik közbeni, hanem a már egy adott szint kiteljesedése felé mutató, az oktatótól szeparált nyelvvizsgán mért idegen nyelvi teljesítményből származó adatokra és következtetésekre is támaszkodhatnak.

Azt már valóban csak halkán említem meg, hogy még anyanyelvi, de leginkább szociolingvisztikai szempontból sem kiforrott tény, hogy milyen gyakorisági mutatókkal bírnak a lentebb vizsgált, a kutatás középpontjába állított nyelvi eszközök, milyen a napi nyelvhasználatban a státuszuk. Pedig könnyen belátható, hogy az ilyenek nélkülözhetetlenek volnának ahhoz, hogy a nyelvtan egészében megtaláljuk azt, amit Otto Jespersen és számos angol nyelvtan így nevezett el: *Essentials (of English Grammar)*. Általuk a magyar nyelvtan lényegi és periférikusabb eszköztárát használati mutatók mentén hierarchikusabban (és nem a leíró hagyományok szerint megszokott rendszerben) rendezhetnénk el.

## 2. A kiválasztott szintaktikai szerkezetek

Alkalmazott nyelvészeti kutatásomban az igenevek (főnévi és határozói igenevek), a *hogy*-os mellékmondatok, a vonatkozó mellékmondatok és a *való* segítségével képzett igeneves szerkezetek gyakoriságát vizsgáltam irányított témájú fogalmazásfeladatokban három nyelvi szinten.

Miért?

Az a közös ezekben a szerkezetekben, hogy a jelentéstartalmat vagy tömörítik ( $\rightarrow x \leftarrow$ ), vagy pedig éppen ellenkezőleg, kiterjesztik ( $\leftarrow x \rightarrow$ ), azaz ezek a jelentésformálásnak a mennyiség dimenziója mentén nyelvsajátosan kódolt, de a nyelvek körében mindazonáltal elterjedt eszközei.

- (1) Szeretnél úszni? ( $\rightarrow x \leftarrow$ )
- (2) Szeretnél jó sokat úszni? ( $\rightarrow x \leftarrow$ )
- (3) Fekve olvastam el a tőle kapott hosszú levelet. ( $\rightarrow x \leftarrow$ )
- (4) Kimegyek, hogy lenyugodjak egy kicsit. ( $\leftarrow x \rightarrow$ )
- (5) Ő volt az, aki végül kölcsönadta a könyvet. ( $\leftarrow x \rightarrow$ )
- (6) Szerintem semmi szerepet nem játszik a világban való eligazodásban. ( $\rightarrow x \leftarrow$ )

A tömörítést teszik lehetővé az igenevek, amelyeknek a szintaktikai potenciálja az ige eredeti jelentésszerkezetében (mondattani keretben: argumentum-struktúrájában) áll. Adott beszédhelyzetnek megfelelően a véges igei mondatokban sem minden esetben szükséges az igei jelentéstartalom minden elemének kifejtése (lásd például időjárásigék). Az igenév azonban már névszóként (pl. jelzőként vagy határozóként) funkcionál a mondatban (Hegedűs 2004, 65–68). Az eredetileg még meglévő temporális tartalom, és a mai magyarban az episztemikus lehangonyzás eszközei is (mód, idő, személyragozás) többnyire elmaradnak. Azért csak többnyire, de ehelyütt ezzel most nem foglalkozom, ahogy az igenévi morfológiával sem (Kenesei 2000, 116–136), mert az igei és a határozói igenév archaikusabb használatában, a főnévi igenév egyes segédigés konstrukcióiban megmaradt az igenév személyragozása: *Tessék, anyám sütötte piskóta! Menned kell?*) A magyar mint idegen nyelv beszélője szempontjából mindez azt is jelenti, hogy ha a beszélő tömöríteni akarja a mondánivalóját (például egy korábban teljes tagmondatban kifejtett tartalmat akar a következő tagmondatba beépíteni), akkor azt gyakran igenevekkel teheti meg. (Fordítva: használjunk lehetőség szerint igenevet, ha a mondánivalót tömöríteni akarjuk!) A forrásigei eredetnek köszönhetően az igenevek előfordulhatnak önmagukban (1) vagy valamely bővítményükkel (3), de ennek a jelentéstani megszorításai sem képezik jelen írás tárgyát (Laczkó 2000, 409–452):

(7) *A korábban kimosott ruhát most vasalta ki.*

(8) *Megpillantottam a csendben síró kisgyereket és az ágyon fekvő nagymamáját.*

(9) *Az utcába érve elővette a kulcsát.*

A *hogy*-os mellékmondatok vizsgálatának szükségességére két tény hívta fel a figyelmemet. Angolul kezdő szinten beszélni próbáló magyar ajkúak indokolatlanul többször bonyolodnak *that* kötőszóval (a magyar *hogy* formái, de nem funkcionális ekvivalenciájával) bevezetett mellékmondatokba olyan esetekben, amikor az angol mondat szerkezet az igéből következően *gerund* vagy *infinitive* használatát kívánta volna meg (azaz olyankor, amikor a tükörfordítás kifejezetten félrevezető). Föltevésem szerint mindez a magyarban gyakori *hogy*-os mellékmondatú tartalomadás transzferhatása. A másik tény – s talán az előbbi is már ebből következik – nagyon egyszerű és világos: *hogy* szavunk előfordulása a Magyar Nemzeti Szövegtár állományában a 4. leggyakoribb az *a*, *az* névelők és az *és* kötőszó után, s ez meglehetősen kiugró frekvenciaadat. Tüzetesebb vizsgálat nélkül felmerül a kérdés: nyelvünk inkább szeret „*hogy*”-ozni az igenév használatával szemben?

Külön megemlítendő a *hogy* kötőszóval bevezetett tartalomadással kapcsolatban az, hogy a főmondati ige szemantikájának, tranzitivitásának és ragozáshasználatának a legteljesebb mértékben transzparensnek kell lennie a magyart idegen nyelvként

beszélő számára a konstrukció megértéséhez és helyes használatához még ugyanazon (poliszém) ige különféle előfordulásai is, vagyis az igeszók és vonzataik külön, tudatos és el nem mulasztható tanítására is figyelniük kell:

(7) *Segítette, hogy kilábalhasson belőle.* [öt]

(8) *Segített, hogy megértsem.* [nekem]

Az igeszemantika fontosságának ugyanide kapcsolódó másik jele a tartalomadás helyzeteinek meghatározása: *hogy*-os mellékmondatot gyakran beszélői óhaj, szándék, cél kifejezésére használunk, s ekképpen nem elegendő csupán a kötőmódú morfológia gyakoroltatása, hanem a „mikor mit?” vagy legalábbis a használati helyzetek listáját meg kell adnunk.

A tanításban már nagyobb figyelmet kapó vonatkozó mellékmondatok is mondanó kiterjesztésének, a bővebb tartalomadásnak az esetei, amennyiben a főmondat bővítményét fejtik ki: a beszélő az információt kiterítve adja meg. Itt a főmondatban már lehet utalószó, a mellékmondatban pedig vonatkozó névmási kötőszó, de ritkán jelennek meg ugyanabban az esetben (9), ami mutatja a tartalomadásnak a főmondati előzményektől független megformálhatóságát (10):

(9) *Azt edd meg, amit az asztalon találsz!*

(10) *Azt egyél, amire a szervezetednek szüksége van!*

Úgy látom, hogy a két tagmondat összekapcsoltságával ellentétben álló független megformálhatóság (vagyis az, hogy a tagmondati igék a saját tartományukban funkcionálnak) a nyelvtanuló számára talán elsöre zavarba ejtő oka annak, hogy az igék ragozáshasználata furán aszimmetrikus is lehet (9).

A *való*-s szerkezet voltaképpen létigéből képzett igenévből (így tagmondatszintű jelentéstartalmat tömörít) és egy határozóból álló konstrukció, amelynek használatát jómagam is anyanyelvi beszélőként csikorgónak (11) tartom, s hacsak lehetséges, kerülöm (12):

(11) *A sarkon lévő üzletbe járok bevásárolni.*

(12) *A sarki üzletbe járok bevásárolni.*

Megemlítendő, hogy a *való*/*lévő* szavakkal képzett konstrukció funkciójához hasonló szerepben jelennek meg a *történő* és *szóló* igenevek is. Összetett jelentéstartalmak halmozódása esetén, aprólékosan kidolgozott fogalmazásmódú és főképpen formális szövegekben a használata nem egy esetben mégiscsak megkerülhetetlen,

ezért a kompetens nyelvhasználó konstrukciótárában már helyet kell, hogy kapjanak a „*való* és társai”.

### 3. *Mintavétel B1, B2, C1 szinteken*

A mennyiségi vizsgálatot az ECL-nyelvvizsga anyagain végeztem. A 25 sornyi nyelvi mintákat B1, B2 és C1 szintű megírt fogalmazásfeladatokból vettem, amelyek különböző vizsgaidőszakokból származtak, és előírt témáik is különbözőek voltak, valamint szintenként azonos nyelvvizsgaidőszakokon belül is eltértek. Minden szinten 70 (N=70) dolgozatra terjedt ki a mintavétel. Arra voltam kíváncsi, hogy a Közös Európai Referenciakeret szerint szintezett vizsgafeladatokban és a vizsgázók által megbecsült saját nyelvi szintjük szerint (amiben minden bizonytalanságot tanáraik is segítettek őket, hogy az aktuális tudásuknak éppen megfelelő szintre jelentkezzenek) megírt fogalmazásfeladataikban milyen spontán gyakorisággal fordultak elő az említett szerkezetek, valamint milyen volt ezeknek a megoszlása az önálló nyelvhasználat (B1, B2) és a kompetens nyelvhasználat (C1) szintjén.

Vegyük észre: amikor a vizsgázó irányított fogalmazást ír, akkor az irányítási szempontok tartalmi és nem formai jellegűek. Noha a témák komplexitása szintenként változik, ami irányt szab a gondolatok nyelvi formában történő kifejezésének, első látásra igazából semmi sem kényszerítette a vizsgázókat arra, hogy meghatározott formai eszközöket alkalmazzanak, s használják – többek között – a vizsgálat fókuszába itt helyezett szerkezeteket. Utóbb azonban kiderült, hogy egyes idiomaszerű igeneves szerkezetek (pl. *tévét nézni, rádiót hallgatni*) megjelenése a feladat instrukciójában, a fogalmazástéma megadásában mégiscsak befolyásolhatta a gyakoriságot.

Magától értetődik az is, hogy bizonyos szerkezetek előfordulásának valószínűsége eleve nem ugyanolyan. Pl. a *való*-val létrehozott bővített igeneves szerkesztés előfordulásának valószínűsége elemi (A2) szinten igen csekély, hiszen magának a formának a képzése és magabiztos használata számos ezen a szinten túlmutató grammatikai ismeretet foglal magában.

Az ECL-nyelvvizsga specifikációi természetesen nemcsak a nyelvtanra, hanem a beszédszándékokra vonatkozóan is pontosan, nyelvi szintekre bontottan meghatározzák azokat a nyelvi szegmenseket, amelyek felismerése és aktív használata a követelményrendszer részét képez(het)ik a mérési egységekben (itemekben). Mindez azonban a receptív készségek feladataiban, vagyis az olvasás- és a hallásértési feladatok inputjában válik láthatóvá. Például a *hogy*-os és a vonatkozó mellékmondatok, valamint a főnévi igenév különféle funkciói már a B1-es követelményekben helyet kaptak, ugyanakkor a bővített igeneves szerkezetek alkalmazását már a B2-szint írja

elő. A magyar mint idegen nyelvi tudást mérő, értékelő ECL-nyelvvizsga szakértői *know how*-ja és *know what*-ja tételesen és konkrétan, graduálva írja elő a szegmen-eket.

Amikor tehát az általam kiragadott szintaktikai szerkezetek többé-kevésbé spontánnak tekinthető megjelenését és mennyiségi megoszlását vizsgáljuk, akkor magukat az ECL-nyelvvizsga szakértőinek a nyelvi jelenségeket szintenként előíró specifikációit is némiképp mérlegre tesszük.

#### 4. Mennyiségi vizsgálat

A mintavételekben megszámláltam a kiragadott szerkezetek előfordulásait. Azt gondoltam, hogy mi sem egyszerűbb ennél. De már a B1-es szintű fogalmazásírók szövegmintáinak konstrukciótára is gazdagabb annál, hogy ne kellett volna az azonos konstrukciótípus alá eső példányokat megkülönböztetnem. A számlálás közben a következő elveket követtem.

A főnévi igenév olyan gyakran használt konstrukció (már az itt nem vizsgált A2 szinten is megjelenik), hogy végül csak a bővített főnévi igenévi előfordulásokat vettem figyelembe: pl. a *szeret futni* nem került bele a frekvenciaadatokba, de a *so-kat szeret futni* igen. Hosszas megfontolás után a „csak” implikált tárggyal bővített főnévi igenevet is elfogadtam ilyenek:

(13) *Szerintem mindig meglesz a papírra nyomtatott újság, de egyre kevesebben fogják olvasni [azt, a nyomtatott újságot].*

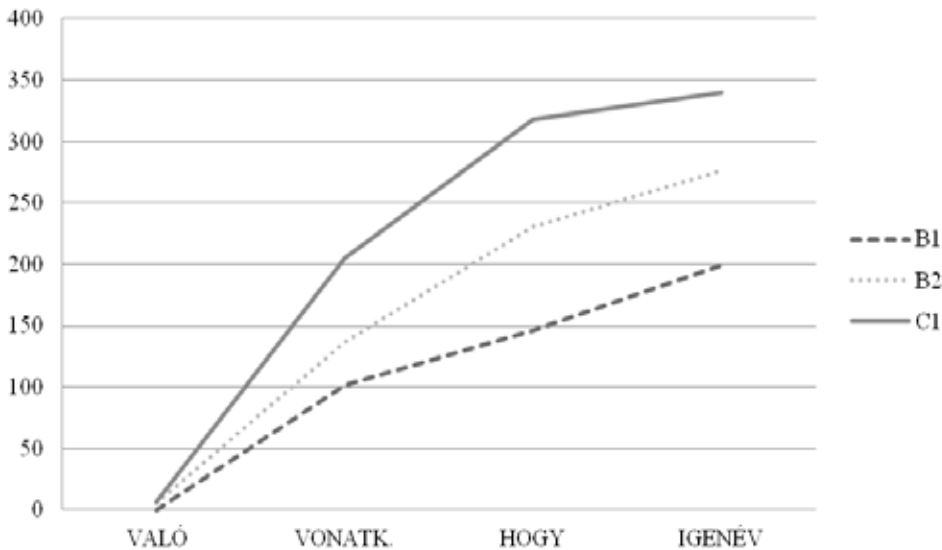
A *hogy*-os mondatok esetében az explicit *hogy*-os mondatokat emeltem be (a *hogy*-törléseket nem), és a gyakorta megjelenő – idiomatikusnak tűnő – mellékmondatokat is (*Tudom, hogy...; Remélem, hogy...*) Ezek a formulaszerűen bevéselt tagmondatok alapként jól serkentik a későbbi kiterjedtebb és szélesebb körű használatot. A vonatkozó mellékmondatok tekintetében bármelyik fajtájút beemeltem, ide nem értve az időhatározói vonatkozó mellékmondatokkal szemantikai rokonságot mutató *Ha..., akkor...*-típusú feltételes mondatokat. A *-va/-ve* szerkezetet (szenvedő értelmű és idiomatikus használatban: *zárva van*) szintén nem emeltem be az igenevek közé. S végül a korpusz sajátosságából adódóan nem számított az sem, hogy grammatikus-e a számba vett nyelvi adat előfordulása vagy a nyelvi környezete. A számlálás után a kapott frekvenciaadatokat szintenként összehasonlítottam.

## 5. Előzetes benyomások

Már számlálás közben feltűnt, hogy voltak erőteljesen „hogy”-ozó vizsgázók vagy vonatkozó mellékmondatokat gyakran használó adatközlők (hiszen akár lehetséges azok nélkül is boldogulni). S bár a főnévi igenevek elkülönített számára nincs adatom, úgy tűnt, hogy egyértelműen dominál a főnévi igenév, holott az angolul kezdő szinten beszélő magyar ajkúaknál megfigyelt transzfer alapján azt valószínűsítettem, hogy a magyarban az igenévi konstrukció nem kiugróan gyakori. Érdeemes volna igenévtípusra is külön-külön bontottan újra elvégezni a mennyiségi vizsgálatot. Ugyancsak benyomásaim alapján nagyon kevés volt a melléknévi igenév, abból is a legritkábban a befejezett fordult elő, egyáltalán nem volt beálló, és csak elvétve akadt határozói igenév. Ha előfordult is formailag, akkor leggyakrabban passzív funkcióban. A „való és társai” nagyon elszórtan kerültek be a fogalmazásokba. Vajon ez a témák hatása? Egyéni nyelvi tapasztalaton múlik? Fejlesztendő terület? További átgondolásra érdemes kérdések.

## 6. Eredmények

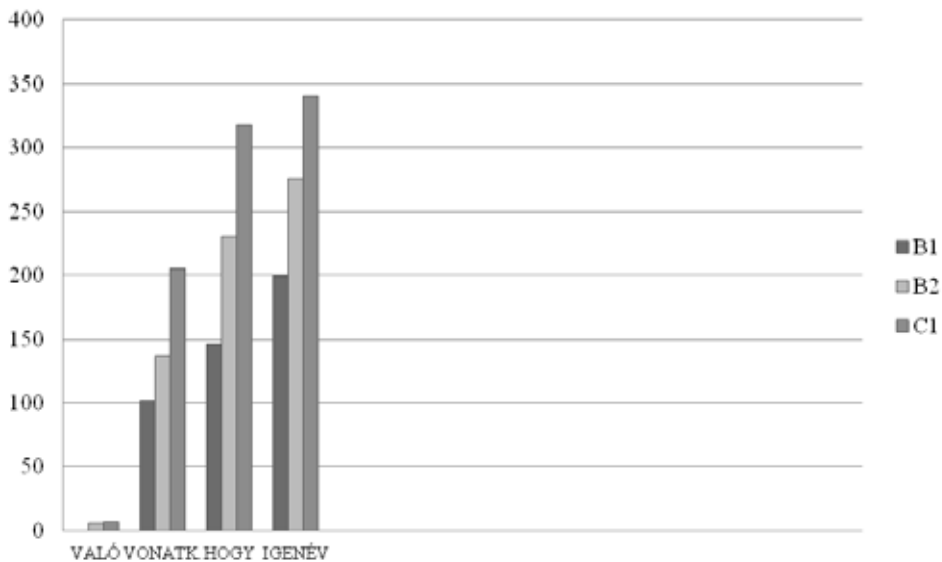
A kapott frekvenciaadatokat az alábbi grafikonok szemléltetik:



1. ábra

A legkiugróbb észrevétel láthatóan az, hogy ezeknek a szerkezeteknek a mennyisége mint afféle mutatók jellemzik a nyelvi szinteket: számszerűen annál többet használ belőlük az adatközlő, minél magasabb nyelvi szinten van. Ez a megfigyelés azért nem triviális, mert a mintavétel minden esetben 25 sornyi szövegre terjedt ki (tehát a mintanagyság tekintetében a B1 és a C1 mértéke ugyanolyan volt). Ugyanakkor a szintaxisban kevésbé vagy másképpen kötött elem megoszlásával (pl. a névelővel, és kötőszóval) érdemes lenne egybevetni az itt kapott adatokat.

Jól látszik a grafikon vízszintes tengelyén a már számbeli nagyságrend szerint elrendezett növekmény alapján az, hogy az igenév a leggyakrabban alkalmazott szerkezet, szemben az igen ritkán használt *való*-s konstrukcióval. Ezt a nagyságrendbeli sorrendiséget az oszlopdiagram szemlélteti leginkább:



2. ábra

Ne feledjük a korábban már hangsúlyozott szempontot: ezeknek a nyelvvizsgálóknak a feladat nem írta elő a formahasználatot, inkább a nyelvi szintnek megfelelő témakifejtés serkentette a komplexebb szerkezetek gyakoribb használatát a magasabb szinteken.

A négy versenyben lévő konstrukció megoszlása meglehetősen egyértelmű. Mindhárom nyelvi szinten egyértelműen az igenévek vezetnek, ami már önmagában felhívja a figyelmet arra, hogy az igenévek helyes és funkcionálisan megfelelő használatára kiemelt gondot kell fordítani a tanítási gyakorlatban. Ugyancsak gya-



korinak mondható a *hogy*-os mellékmondatok előfordulása (noha az igenevekének azért alatta marad) mindhárom vizsgált nyelvi szinten. S bár a kiragadott szerkezetek számlálásakor a 3. helyre szorultak a vonatkozói mellékmondatok, az itt szereplő frekvenciaadat mindazonáltal lényeges és gyakori tartalomkibontó kapacitásukat támasztja alá. A *való*-val képzett konstrukció kis száma voltaképpen várható volt, mint az is, hogy főképpen B2 és C1 szinten jelenik meg – ha egyáltalán.

A talán legfontosabb eredményt a végére hagytam, bár az első ábra grafikonján kivételesen statisztikai alátámasztás nélkül is jól látható az összefüggés. A *való*-val képzett konstrukció kivételével a három szerkezet (igenév, vonatkozói és *hogy*-os mellékmondat) előfordulása szabályos korrelációt mutat: minél magasabb a nyelvi szint, annál több *mindhárom* konstrukció gyakorisági előfordulása. Azaz ezeknek a szerkezeteknek a használata minden jel szerint erős összefüggést mutat az idegen nyelvi tudás szintjének emelkedésével. Azt nem jelenthetjük ki a mintavétel és a vizsgálati módszer alapján, hogy a vizsgázók azért használtak többet az ilyen szerkezetekből, mert egyre magasabb szinten vannak: az összefüggés nem ok-okozati. Azonban a szerkezetek szintenként növekvő gyakorisága kétségtelenül együtt jár a magasabb szintű magyar mint idegen nyelvi tudással.

A nyelvtan szegmenseit graduáló ECL-szakértői háttér is kiválóan „vizsgázott.” A fogalmazásfeladatokat írók robotsztus tényként igazolták vissza, hogy a *hogy*-os vagy a vonatkozói mellékmondatokat a szakértők nemcsak előírják már a B1 szinten, hanem használatuk szükséges és kívánatos is a feladatkiejtéshez. Talán sejthető az eddigiekből, hogy a nyelvtan optimális graduálásának fényében az igenevek közötti különbségtétel (főnévi, határozói, bővített vagy bővítetlen, amelyekről a specifikációk szintenként rendelkeznek) további számszerű adatokon alapuló vizsgálatokat érdemelne.

A cikkíró ösztönös, implicit sejtését is visszaigazolták ezek az eredmények, amikor olyan szerkezeteket állított a vizsgálat középpontjába, amelyeknek alkalmazása szövegszintű nyelvi egységeken mérve releváns. Mégpedig azért, mert immár látható módon ezek tehát nem önkényesen kiragadott szerkezetek, hanem a közlési egységeken belül a közlendő tartalomnak a magyar grammatikában kódolt, a mennyiségi dimenzió mentén, tehát a tömörítés, a pontosítás és a kiterjesztés mentén alkalmazható eszközei.

Nem egyszerűen grammatikai konstrukciók. Az ECL-nyelvizsgán nyert vizsgázói teljesítmény alapján a szövegkidolgozásnak az eddigieknél több figyelmet érdemlő eszközei.

## *Melléklet*

### 1. Szintenként és szerkezetenként strukturált mutatvány a mintavételekből

#### B1

**Hogy-os:** *Remélem, hogy...; Örülök, hogy...; A film arról szólt, hogy...; Tudom, hogy...; Azt hiszem, hogy...*

**Vonatkozói:** *A város, ahová te érkezed...; A könyvet, amit én rendeltem, hogy hívják „Kosztolányi Dezső versei”; Esténként sokak klubba, ahová mentünk; Van távoli rokonaim Szege-den, akikkel lakni fogok egy hétre; Amikor jobban tudok élni, ami nekem fontos; ...vagy az országok, amit tud spanyolul beszélni*

**Igenév:** *szeretem szép ruhát tenni; a szép kilátásokat tudom nézni; kell vigyáznia gyerekek-nek; Franciaországban nem kapható; otthon egyedül nézni filmet; nemsokára vissza kell mennem Franciaországba; ha nem tudják ezeket a könyveket sürgősen feladni, szeretném a könyveket végre megkapni és újra könyveket rendelni a honlapján; nem kell választanom, hogy mit nézek; lehet kocogni erdőben, kertben; jobban tudok érteni a filmhez*

#### B2

**Hogy-os:** *... ami nem azt jelenti, hogy...; Azt is mondanom kell, hogy...; A szokásom, hogy zuhányszom, felöltözöm a pizsamámat; Az én nem létező tévénézési szokás a családomból származik; Ezek a nyelvek mindig használhatók*

**Vonatkozói:** *... aki komolyan nem szereti a passzív, tévénező generációt...; Ismersz valakit, akinek nincs tévé?; Az ember akkor találja meg az élet egyensúlyát, amikor...; Igazából az sem helyes, ami én csinállok...*

**Igenév:** *...helyette kezdjek edzésre járni, nyelveket tanulni, beszélgetni emberekkel; azt is mondanom kell, hogy...; beszélgetve futunk; mellettem álló, futó ember; egy zongoristának magánéletéről szóló, egy jó könyv olvasva; szintén kungfutudó haverivel harcolna; a panda nagyon szeretné tudni hol van a szülei; Szeretnék kinyitni egy ablakot egy másik világra! ; általában mondva; ...ami nem azt jelenti, hogy...; a nyári szünettől kezdve; be vannak ülve a fotelben és unatkozva néznek tévét; A TV egy jó nyugtató, de néha idegesítő is; Ülünk fo-telon eve csemegetet; ... társadalmi, természeti programok is találhatóak...; Menjetek abba az országba, amelyiknek a nyevét tanuljátok; A háttérben lévő tévé kezdett zavarni; ... Pe-kingben tartott a Bűvész Világ bajnokság folyamán...*

**Való:** *A gyengébb anyagi helyzetben lévő emberek; ... kell lennünk a világgal való kapcso-latban; ...csomó érdekes műsor van, ahonnan életünkre való információt találhatunk*

### 2. A szerkezetek összefonódásai (C1):

*Az emberek szexről szóló cikkeket szívesebben olvasnak, mint az Irakban folytatott háborúról szóló cikkeket; a bulvársajtóban komoly szerepe van a a meztelen képek olyan képek, amiket*

*nőkről lettek készítve; Torontóban vannak sportszövetségek, amelyek azért jöttek létre, hogy a városban lévő embereket szolgálják*

#### **IRODALOM**

- Hegedűs Rita 2004. *Magyar nyelvtan. Formák, funkciók, összefüggések*. Budapest. Tinta Kiadó.
- Husztai Judit 2002. Kommunikatív szempontok a nyelvvizsgán. In: Kárpáti Eszter – Szűcs Tibor (szerk.): *Nyelvpedagógia*. Pécs. Iskolakultúra. 166–173.  
<http://www.iskolakultura.hu/ikultura-folyoirat/documents/books/Nyelvpedag%F3gia.pdf> (Letöltés: 2011. 12. 02.)
- Jespersen, Otto 1933. *Essentials of English Grammar*. George Allan & Unwin Ltd.
- Laczkó Tibor 2000. A melléknévi és határozói igenévképzők. In: Kiefer Ferenc (szerk.) 2000: 409–452.
- Kiefer Ferenc (szerk.) 2000. *Strukturális magyar nyelvtan 3. Morfológia*. Budapest. Akadémiai Kiadó.
- Sass Bálint (é. n.). Korpusznyelvészeti eszköz a magyar igék bővítményszerkezetének vizsgálatára: [http://www.nytud.hu/oszt/korpusz/resources/sb\\_bovszerk.pdf](http://www.nytud.hu/oszt/korpusz/resources/sb_bovszerk.pdf) (Letöltés: 2011. 09. 12.)
- Sass Bálint (é. n.). „Mazsola” – eszköz a magyar igék bővítményszerkezetének vizsgálatára. In Várad Tamás (szerk.): *Válogatás az I. Alkalmazott Nyelvészeti Doktorandusz Konferencia előadásaiból*, MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest. 2009, 117–129. <http://corpus.nytud.hu/mazsola> (Letöltés: 2011. 09. 12.)
- Szabó, Gábor 2011. Relating language examinations to the CEFR: ECL as a case study. In: Waldemar Martyniuk (eds.) *Aligning Tests with the CEFR: Reflections on Using the Council of Europe's Draft Manual*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 133–144.
- Várad Tamás (é. n.). The Hungarian National Corpus. In *Proceedings of the 3rd LREC Conference*, Las Palmas. Spanyolország. 2002. 385–389. <http://corpus.nytud.hu/mnsz> (Letöltés: 2011. 09. 12.)

*Wéber, Katalin*

#### **The distribution of certain syntactic structures in compositions of Hungarian as a foreign language**

The paper is an examination of how frequently candidates of ECL exam of Hungarian (as a foreign language) used the following structures in their guided compositions on level B1, B2 and C1: clauses introduced with *hogy* conjunction, defining relative clauses, participles with complements and constructions with *való*. The main aim of the empirical inquiry was to learn if these constructions are needed (and how frequently) by the language learner in their texts.

The analysis of the frequency data found in the samples showed a strong correlation between the level of the language knowledge and the high number of the structures in focus. As a conclusion these grammatical structures proved to be important vehicles in the arrangement of the propositional content (in condensing and expanding information) in written texts.